
Pe?? t?hsili mü?ssis?sind? inklüziv t?hsil u?urla t?tbiq olunur

Aralar?nda öyr?nm?y? h?v?slisi d? var, h?v?ssizi d?. Gec?i?i?yib, gündüz d?rsd?i?tirak ed?ni, d?rs?g?lm?si mü?lliml?rin valideynl?rl?i?birliyinin n?tic?si olanlar, 16 ya??nda m?kt?b partas?ndan durub g?l?nl?ri, 50 ya??nda t?z?d?n oxumaq h?v?sin? dü??nl?ri d? var.

Ancaq onlar i?i?yib özl?rini t?min etm?kd? ali m?kt?b m?zunlar?ndan daha m?har?tlidirl?r. Söhb?t Texnika v? Texnologiyalar üzr? Bak? Dövl?t Pe?? M?rk?zinin t?l?b?l?rind?n gedir.

Burada sa?laml?q imkanlar? m?hdud q?zlar?n ?l?ri il? yaratd?qlar? tiki? nümun?l?ri, ki?i pe??si kimi tan?nan qaynaqç?l?qda qad?n toxunu?unun f?rqini göst?r?n 18 ya?l? q?zla tan??l?q. Pe?? M?rk?zin? infoturda i?tirak ed?n h?r k?s üçün maraql? oldu. H?l? pe??kar kran sürücüsünün sonradan quru in?aat ustas? ixtisas?na yiy?l?nm?sind? ehtiyac duymas? fakt? ömürboyu t?hsil anlay??n?n h?yat?m?za niy? girdiyinin z?rurliyini ortaya qoydu.

Dual t?hsil sistemi

Texnika v? Texnologiyalar üzr? Bak? Dövl?t Pe?? M?rk?zind? 22 ixtisas üzr? t?dris apar?l?r. Burada elektrik x?tt qura?d?r?c?s? v? tiki?çi ixtisas? üzr? haz?rl?q pilot qaydada h?yata keçirilir.

40 t?l?b?ni?hat?ed?n layih?y?gör?, Almaniyana dual (paralel) t?lim sistemi t?tbiq edilir. Bu sistem?gör? t?drisd? ?sas üstünlük s?ri?t?y?, praktikaya verilir. T?dris prosesind? t?crüb?nin ?kisi 70 faiz t??kil edir. T?l?b?l?rin s?ri?t?si "s?ri?t?li", "s?ri?t?siz", "mü?llimin d?st?yi il?" s?viyy?l?rin? uy?und?y?rl?ndirilir. Bölgü 3 olsa da, M?rk?zd? t?l?b?l?rinin s?ri?t?siz olmamas? üçün ?l?rind?n g?l?ni edirl?r.

H?r d?rs h?m d? bir yar??d?r

Bir sözl?, t?dris ilinin ?vv?lind?n d?rsl?rd?n z?riyy?d?n çox praktika olur. T?l?b?l?r yor?anlar s?r?y?r, adyallar haz?rlay?r, biçib tikirl?r. Trikotaj m?hsulu, süfr? b?z?dilm?sind? istifad? olunan aksesuarlar, geyiml?r haz?rlay?rlar.

?lin?vv?lind?n iyn?sap? ?lind?n dü?m?y?n tiki? avadanl??n?n operatoru, tiki?çi ixtisas? üzr? 1 kurs t?l?b?l?ri il? il?Texnika v?Texnologiyalar üzr?usta T?ran?Qas?mova v? Samir? Cabbarova i?l?yir. Bu d?f?onlar m?tb?x aksesuar? haz?rlay?rlar. D?mke?in üstün? çay? isti saxlamas? üçün g?lincik dekor haz?rlay?rlar.

Tap??r?q veril?n kimi ham? d?rhal i?? giri?ir. Model b?llidir: mü?lliml?ri onlara göz?l bir g?lincik t?qdim edib. Ancaq t?l?b?l?rin öz i?i bu g?linciy? n? q?d?r b?nz?y?c?k, ümumiyy?tl?, b?nz?y?c?kmi, bax, bu, d?rsin sonunda b?lli olacaq. Çünki çertyoj qurulandan, k?sim ba?layandan sonra q?zlar?n dü?ünc?l?rind? yüz?l?r? model canlan?r.

H?H?l?lik heç kim? yax?n durmaq olmur. T?ran? mü?llim deyir, ki, h?r d?rs onlar üçün h?m d? bir yar??d?r. D?rsd?, sad?c?, "kim bacard?" sual?na cavab axtarm?rlar, nec?, n? q?d?r müdd?t? bacarmaq da qiym?tl?ndirm?d? mü?llim röl oynay?r. Aytac Butdayeva, Vüsal? ?ükürova, Nigar M?mm?dova bu yar??larda tez-tez f?rql?nib, h?tta mükafatland?r?l?blar da.

"Öz atelyemi quraca?am"

T?rT?ran? mü?llim hesabıdır ki, bu qrupda 10 n?f?r potensial d?rzi var. Ancaq alaralar?nda öz?lat?yesini yarad?b tıkdıql?ri il? ölk?, h?tta dünya bazar?na ç?xma?a c?mi iki t?l?b? iddialed?r. Onlardan biri d? R?nad?r.

R?R?na?N?biyevan?n g?linciyi bir a?pazd?r. M?kt?bin a?l?l?b?l?rind?ndir. G?l?c?yini bu pe??d? görür: "M?kt?bd? tikib-biçm?yi öyr?nirik. Çox h?v?sliy?m. Yax?? ki, bu m?kt?bi seçdim v? burada oxuyuram. M?nc?, m?kt?bi bitiribitir?n kimi d?rzi?l?y? bil?r?m? H?tta öz?lat?yemi qurmaq fikrind?y?m! Ad?n? da "Aynur" qoyacam. Ayı?ar?si, yan?yan?nda da nur söz?ü. Ay?n nuru gec?ni ayd?nlatd??? kimi, m?nim d? tıkdıql?rim, insanlar?n üzünü qovqat?n? ayd?nladacaq".

"Adl?-sanl? d?rzi olmaq ist?yir?m"

Öz g?lincikl?rini b?z?m?k üçün ?lin? jyn?-sap?alan Fatim? d? bu i?d? ad?al?b, nüfuz qazanma?a iddialed?r: "A?Anam d?rzi dır. Bu pe??y? mara??m da anamdan qaynaqlan?r. M?kt?b bar?d? qohumumdan e?itmi?dim. Yax?? öyr?t?öyr?tıdıkl?rini demi?dib G?lib gördüm ki, qh?ciq?t?n el?dir. İT?hsil alma?aaba?layandan çox c?ey? öyr?nmı??m. Öyr?nm?yim? anam da çox h?v?s göst?rir. Müst?qill?l?m?y? ba?lad?qdən sonra ?l i?l?rimi sosial ??b?k?l?r vasit?sil? nünümüy?etdir?c?y?m. Sas?mü?t?ril?rimi burdan toplayaca?am. S?radan deyil, tan?nm??, adl?-sanl? d?rzi olmaq ist?yir?m".

?nklüziv qrup

Bu qrup h?m d? inklüzivdir. Texnika v? Texnologiyalar üzr? Bak? Dövl?t Pe?? M?rk?zind? iki ildir ki, inklüziv t?hsil h?yata keçirilir. Bu t?dris ilind? d? M?rk?z? sa?laml?q imkan? m?hdud t?l?b?l?r q?bul olunub. Tiki?çi q?zlar?n aras?nda 5 n?f?r sa?laml?q imkan? m?hdud t?l?b? t?hsil al?r. Mü?lliml?rinin sözl?rin? gör?, qabiliyy?t sar?dan dig?r t?l?b?l?rd?n geri qalm?rlar. ?a?an 3 sayl? ?qli v? fiziki qüsurlu u?aqlar üçün internat evind?n m?zun olan bu q?zlardan biri N?biri Nigar M?mm?dova?beyn?lxalq müsabiq?l?r? qat?laraq böyük u?urlardan qazan?b. Nigar M?mm?dova u?a qatı??ndan tikib-biçm?y? r?sm ç?km?y? ba?lay?b. Atas? da anas? da d?rzi dır. Nigar da d?rzi kimi yeti?ir. Norveçd?, Hindistanda r?sm s?rgil?ri keçirilib v? ona sertifikatlar verilib.

Samir? Cabbarova bu proses? ilk qo?ulanlardand?r. Texnologiya müt?x?ssisi olan Samir? mü?llim iki il ?vv?l kursdan keç?r?k nitq qüsurlu u?aqlarla i?l?m?y? ba?lay?b. Bu d?rsd? d? surdo mü?llimdir.

Onlar tullant?lardan s?n?t nümun?si yarad?rlar

Tiki?çi q?zlar?n plastik qablardan tullant?lardan maraql? ?l i?l?ri var. Onlar öz nümun?l?ri il? çoxsayl? müsabiq?l?r? qat?l?b, bol-bol u?urlar qazan?blar. Özü d?, sad?c?, tiki?çil?r yox. M?rk?zin t?l?b?l?ri müsabiq?l?rd? ?sas yerl?ri tuturlar. El? qaynaqç?lar da ?traf?ndak? tullant?lara xammal gözü il? baxma?a ba?lay?blar.

STEP Kompüter Akademiyas?n?n keçirdiyi beyn?lxalq "Golden Byte" (Q?z?l Bayt) müsabiq?sinin regional m?rh?l?sind? özü il? ba?l? ç?kib montaj etdiyi film? İll yer? layiq göröl?n Kifay?t Hüseynova ölk?d? yegan? qaynaqç? q?z sayl?r v? haz?rda M?rk?zd? m?hz bu ixtisas üzr? İll kursda t?hsil al?r. 18 ya?l? qaynaqç? q?z insanlar?n atd??? d?rd?mir. Tullant?lar?ndan el? onlar?n özü üçün yararlı ola?bil?c?k ??yalar düz?ldib. Dediyin? gör?n? misin? bax?b qaynaqç? olmaq h?v?sin? dü?üb. Mü?llimi onun bar?sind? bu fikird?dir: "Bu ?ll?rl? o, yax?? qaynaqç? ola bil?r".

“Onlar? m?n yox, özl?ri qiym?tl?ndirirl?r”

Mü?llimi Bala? a Poladov 70-ci ill?rd?n usta mü?llimdir. H?r t?l?b?sinin ad? qeyd olunmu? böyük masas? var. Adlar?n qeyd olundu?u c?dv?ld? günd?lik t?l?l?rini s?rgil?yir: “H?r k?s? ad?n?n üstünd? duran i?? öz? qiym?t verir. Onlar? m?n yox, özl?ri qiym?tl?ndirirl?r. Qaynaqç?l?q t?l?lidir. ?nsan n? q?d?r çox i?l?s?, pe??sini bir o q?d?r yax?? bacaracaq. Qrupda ?mrah A?ayevin ?l qabiliyy?ti ham?dan yax??d?r. Onun etdiyi qayna?? t?l?b? demir?m, h?r usta bac?bacarm?r. Taleh?hm?dov, h? Mehdi Mirz?yev, a?lham Abbaszad?d? onun kimi ??lin? burada qaynaq alan u?urlu t?l?b?l?rimizd?ndirl?r”.

T?Taleh?hm?dov ?smay?l? rayonundand?r? ??t?pmaq d?rdi yoxdur. Deyir ki, gedib rayonda öz sexini aç?b i?l?y?c?k.

I?Frid M?likov IX sinifd?n ç?x?b pe?? m?kt?bin? g?lib: “?st?dim ki, bir s?n?tim olsun. U?aql?qdan bu s?n?tl?mm???ulam. Atam yön?ndirdi m?ni. ?ndiy?d?k dostumla birg? i?l?yirdim. Art?q 6 ildir qaynaqç?yam. Burada is? bu s?n?tin texnikas?n? öyr?nir?m”.

I?Növb?ti emalatxanada h?r? bir i?l? m????uldu. K?s?n, bir l??dir?n, qura?d?ran... Amma onlar gücünü q?zlar kimkimir parça üz?rind? deyil, d?mir-dümür üz?rind? s?nay?rlar. N? i?l? m????ull olduqlar?n? özl?rind?n öyr?nm?y? çal??r?q.

“Öyr?nm?y? ba?layandan sonra bu pe??ni d? sevdim”

Çiling?r-santexnik ixtisas? üzr? t?hsil alan t?l?b?l?r t?dris? c?mi 7 ayd?n ba?lamalar?na baxmayaraq, art?q bir çox hamam, m?tb?x sisteminin ç?kili?ini öyr?nibl?r. Bu da sübutu. I kurs t?l?b?l?ri su kran? qura?d?r?r.

E?Ei??n X?d?rov m???n elektrikli olmaq ist?yirmi?. Ancaq attestat bal? çiling?r-santexnik ixtisas? üzr? t?hsil alma?a imkan verib: “Öyr?nm?y? ba?layandan sonra bu pe??ni d? sevdim”.

Pe??sini d? sevib, kran? da qura?d?r?b. Ancaq qura?d?rd??? kran?n su burax?b-buraxmayaca?? b?lli deyil: “Bu gün praktika günümüzdür. Mü?llim d? bilm?k ist?yir ki, ?limizd?n bir i? g?lir, yoxsa yox. Biz d? kran? qura?d?r?b göst?r?c?yik ki, ?limizd?n bir i? g?lir”.

Diplom arzulayan çiling?rl?r

Vahid Nadirov çiling?r-santexnik ixtisas? üzr? ustad?r. 20 n?f?r t?l?b? il? i?l?yir: “T?l?b?l?rimiz m?i??timizd? istifad? edil?n santexnika cihazlar?n?n qura?d?r?lmas?, x?t?l?rin ç?kilm?sini öyr?nirl?r. Bundan sonrak? m?rh?l?d? onlar i?stehsalatda olacaqlar. Dem?k onlar ki, cihaz?r v?z?y?td?dirl?r. 18-23, h?tta 30-ya??na q?d?r olan t?l?b?l?rimiz var. Haz?rda bu qrupda ?n kiçik t?l?b?miz 16, ?n böyük t?l?b?miz t?xmin?n 30 ya??ndad?r. Ei? t?l?b?l?rimiz var, art?q bu ssah?d? i?l?yirl?r. Ancaq kort?bii t?tbiq etm?yi bilirl?r. Pe?? M?rk?zind? t?hsil almaqla is? n?z?riyy?ni öyr?nir v? onu t?tbiq etm?yin texnikas?na b?l?d olurlar. Bu s?b?bd?n d? M?rk?z? üz tutanlar?n say? kifay?t q?d?rdir”.

Çiling?r-santexnik ixtisas? üzr? haz?rl?q müdd?ti bir il?n z?rd? tutulub. Bu müdd?td? 3, h?tta 4-cü d?r?c?y?d?k yüks?l?n t?l?b?l?r var.

16 16 yaşı Ülvə Taləbov bu qrupda yetimkdə olan çilingər santexniklərin yaşıca nə kiçiyidir. "Metal boru kəsməyi, yiv açma? öyrənmə. Məktəbdən IX sinifdən çıxıb burada oxumağa gəlmişim".

Peşəni qohumlar sevdirdi, onlardan deyil, məktəbdə öyrənməyi üstünlük verib: "Validəni dərimdə bu peşəyə maraqlıdır. dərslərini öyrənmə hətta peşəni öyrənim, hətta diplomum olsun".

Peşə Mərkəzinin ixtiraçıları

Texnika və Texnologiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Mərkəzində, sadəcə, əl işi deyil, beyninin məhsulu ilə də oyunun, müsabiqələrdə qazanan tələbələrin təhsil alması 4 nominasiya üzrə "Azərbaycanın intellektual birincisi" də Peşə Mərkəzində çıxış etmiş, "Nə, harada, nə zaman", "Vətənimiz", "Axtarış" yarışlarında ilin layiq görülüb.

Bakı Mühəndislik Universitetində 20-dən artıq universitetin iştirak etdiyi "deya" bilik yarışlarında Malik Əliyev adlı tələbəsinin su generatoru qızıl medala layiq görülüb.

Malik təhsil aldığı qrupda qrupda. Burada Nəmin Zəmanov adlıdır. Nəmin müəllim Elektrik xət quraşdırma ixtisası üzrə təhsil alan kurs tələbələrinin bu ixtisas üzrə dərs deyir. Bu gün onlar da istehsalat günüdür. Uşaqlar sxem yığır. Qrupda klondur. İstəyirlər: "Hər birinin ideyası nədir? deyən onlar verir, onu reallaşdırmaq üçün biz kömək edirik. Hər biri bir ixtiraçıdır. Qrupda 19 nəfər var, onlardan 10 nəfəri ideya verib. Bilə bilməyənə dərs verib. Ziyad Məmmədli mühəndisliklərin dövrü yığmaq üçün sərbəst işləyib. Asif Mehdiyev səgücləndirici sxem yığdı. Deyişi cəmiyyətin gücləndirilməsi, körpü sxemi Malik Əliyevin öz ideyasıdır. Sərbəst işləyir. Elmar Zeynalov da ideyalar nə sərbəst işləməyə iqtidarında olan uşaqların maddələri. O, verdiyi ideya və yaratdığı sxemləri birinci qatda oturub, ikinci qatda olan elektrik aparatları idarə edir. Uşaqların nə sərbəst işi çoxdur. Sənan Lələtəyov gərginliyi tənzimləmənin sxemini yığdı. Qrupda 6-7 liderim var ki, istənilən məqsədi icra etməyə maraqlı ideyalar vermək onlar üçün çətin deyil".

"Hər yerdə internetimiz də ola bilər"

Malik Əliyev yanacaqdan istifadə etmədən, ətraf mühit üçün təmiz və sızdıran müəllifi olaraq bir dəfə müsabiqə qalibi olub. Bəs görəsən, növbəti hədəf nədir? Dediyni görək: hazırda ölkəmizdə interneti təmin etməyin iqtisadi cəhətdən səmərəli yolu üzərində düşünür: "İnternet əsridir. Ancaq Bakıda belə hər yerdə internet yoxdur. Kabeldən istifadə etmədən peykli sistemlərdən istifadə edərkən Bakıda hər yeri interneti təmin edə bilərik. Bunu reallaşdırmaq üçün mənim rabitə sistemində istifadə olunan modullar lazımdır, bir də bu sahə üzrə mühəndis deyəm? reallaşdırmaq üçün hələ o qədər bacarmırsam da yoxdur. Hesab edirəm ki, bu ideya reallaşdırarsa, telefon işlədər bildiyimiz hər yerdə internetimiz də ola bilər".

Onların məzunları "yerdə qalmır"

Texnika və Texnologiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Mərkəzində məzunların hamısının sərfəli olması üçün əlindəni gətirir. Tədris istehsalat işləri üzrə direktor müavini Aytac Rəyeva məzunların iş tapma faizini 72 faiz deyir: "Məzunların təhsil aldığı ixtisas üzrə işin texnikasını bilir və iş tapmaqda çətinlik çəkmir".

Qeyd edək ki, məzunların işləməsinə Mərkəzin təhsilində fəaliyyət göstərən beynəlxalq resurs

mərkəzləri - Almaniyanın "Grohe" Akademiyası, Rusiyanın "Knauf" Resurs Mərkəzi, Türkiyənin "Nova Tədris-Təhsil Mərkəzi" də böyük rol oynayır. Həmin resurs mərkəzlərinin mərkəzlər tərfəndə müəssisə və şirkətlərdə tələbələri üçün ustad dərsləri, iş yerində təcrübə proqramı siyasətində təlimlər keçirilir. Təlimlər siyasətində kursu bitirdikdən sonra müsabiqə və müsahibədən uğurla keçərək sertifikatla tələbələri həmin şirkətlər tərfəndə işə təmin edilirirlər.

Q. Qədir Hacıyevin həmin mərkəzlərdə birində Rusiyanın "Knauf" Resurs Mərkəzinin quruluşunda usta və ixtisaslaşmış alim 50 yaş var. Bu yaşna qədər kran sürücüsü işləyib. 6-cı dərəcəli kran sürücüsüdür. "Təhsil almaq, öyrənmək heç vaxt gec deyil. Bundan sonra lazım olsa, evdə təmir edə bilərsiniz", - deyir.

Təxnika və Texnologiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Mərkəzinin tələbələri arasında başqa peşə sahibləri, ali məktəb məzunları oldu-u kimi, məzunlar arasında da ali məktəb tələbələri var.

["Azərbaycan müəllimi" qəzeti](#)